

Geef deze gezichten een naam (84)

Marco Kleijer

Uitgelicht

In dit deel van “Geef deze gezichten een naam” willen we Aartjen Simon uitlichten.

Aartjen werd op 2 oktober 1924 geboren in Putten uit het huwelijk van Christiaan Johan Simon en Aartjen Luttikhuizen.

Van Aartjen hebben we 1 pasfoto waarbij zij door 7 personen werd herkend.

In het vorige deel van “Geef deze gezichten een naam” kwam de familie

Simon ook al even kort aan bod. Ik gaf toen aan geen foto te kunnen vinden van zaal Simon aan de Postweg. Ik werd er later op gewezen dat er wel degelijk een foto beschikbaar is, namelijk op de voorkant van het “Historisch Album Putten”, een verzamelalbum uitgegeven door supermarkt Jumbo.

In het tweede deel van “Putters en Puttenaren” vinden we een uitgebreid artikel over het verzetswerk van Aartjen Simon in de Tweede Wereldoorlog. Op pagina 296 vinden we dezelfde foto van zaal Simon terug. In dit deel van “Geef deze gezichten een naam” wordt gepoogd een andere kant van Aartjen te belichten, zij was namelijk lid van de Veluwe Boerendansers.

De Veluwse Boerendansers

Op 17 juli 1938 werd de Veluwse Boerendansers opgericht. Een folkloristische dansgroep uit Putten die als doel had *“de folklore, speciaal van de Veluwe, weer aan de vergetelheid te ontrukken en door het houden van demonstraties zowel in binnen- als buitenland meer belangstelling te wekken voor de zeden en gewoonten van het stoere volk der 'Vale Ouwe'.”* De groep stond onder leiding van de sportleraar W.L. de Gans uit Amersfoort die de rol van “boer Krelis” vertolkte. Het secretariaat was gevestigd aan de (toenmalige) Postweg 10 bij de familie Simon. Zij raakten als gezin nauw betrokken bij deze vereniging. Iedere dinsdagavond werd van 6 tot 8 uur 's avonds geoefend in zaal Simon. Er werd gedanst *“op wit geschuurde klompen, begeleid door de speelman mit sien trekpieper”*. Het aantal leden was reglementair vastgesteld op maximaal 24 personen waarvan Aartjen Simon ook deel uitmaakte.

Dat de Veluwse Boerendansers succes hadden blijkt wel uit een terugblik bij het tienjarig jubileum in 1948.

“Zaterdag 17 Juli zal het 10 jaar geleden zijn, dat tot oprichting werd overgegaan van de bekende folkloristische vereniging 'De Veluwse Boerendansers'. Geweldig is de activiteit geweest, welke dit groepje, onder leiding van de heer W.L. de Gans, heeft weten te ontwikkelen. Diverse radio-uitzendingen, o.m. voor de wereldomroep, demonstraties voor onze Koninklijke Familie, demonstraties in practisch alle grote steden van ons land, een tournee met een radio-orkest en vooral niet te vergeten de Veluwse Zomeravondfeesten in Putten, welke door duizenden toeristen werden bezocht, wisselden elkander in een onafgebroken keten af.

De bezetting is ook deze vereniging niet onopgemerkt voorbijgegaan. Door haar doelbewuste en principiële houding werd zij reeds in 1942 verboden, haar bezittingen werden in beslag genomen, terwijl verschillende van haar leden in de strijd voor onze bevrijding zijn gevallen. Doch gezonder en krachtiger dan ooit heeft zij direct na de bevrijding haar werkzaamheden hervat en is het o.m. aan haar te danken dat de aandacht der duizenden vacantiégangers weer op Putten werd gevestigd als vakantie- en recreatieoord bij uitnemendheid.”

Afbeelding: Bovenste rij tweede van rechts Aartjen, rechts daarvan haar zus Trien (Trijntje) en direct onder Aartjen haar broer Wim.

Dat het succes werd doorgezet vinden we terug in de vele krantenartikelen die we over optredens kunnen vinden. In 1949 werd de groep uitgenodigd op het jubileum van de omroep N.C.R.V. Datzelfde jaar werd de groep op Paleis Soestdijk uitgenodigd voor de viering van het kopen huwelijk van Koningin Juliana en Prins Bernhard. In 1952 waren de dansers zelfs op televisie te zien in het programma *“In het hart van Amsterdam”*. Door de enorme populariteit moesten dat jaar *“verschillende aanvragen wegens tijdgebrek terzijde worden gelegd”*.

In veel advertenties wordt geopperd dat het gezelschap internationaal bekend stond, maar *“dat zij niet alleen in Nederland, doch ook ver over de grenzen bekendheid genieten. Zij kregen aanbiedingen naar Amerika, Zwitserland, Noorwegen en Zweden te gaan, maar zij wezen deze van de hand, omdat zij weigeren op Zondag op te treden.”* Hoe het ook zij, het geeft wel aan dat de Veluwse Boerendansers onverminderd populair waren.

Kraomschudden

De groep ging zelfs zo ver om oude gewoonten in ere te herstellen dat zij het *“kraomschudden”* nieuw leven inbliezen. In mijn beleving (gevoed door Herman Finkers) is het *“kraomschudden”* een gebruik in het oosten van Nederland, maar blijkbaar was dit op de Veluwe vanouds ook een bekend verschijnsel. Daarvan getuigt het volgende gemakkelijke artikel uit het Schilder's nieuws- en advertentieblad van 17 maart 1950.

“Hierden – Toen een dezer dagen een lid van de bekende Veluwse boerendansers te Putten werd gepromoveerd werd tot 'vader' was een en ander voor dit leutige groepje aanleiding het aloude 'kraomschudden' weer in ere te herstellen.

In Veluws costuum en op blank geschuurde klompen trok men daartoe naar ons dorp, waar de gelukkige vader woont. Meegevoerd werd een versierde ladder waarop een krentenbrood van 2 meter lang en 34 cm breed en gebakken door bakker G. v.d. Brink alhier. Tevens aan mandje

eieren veur de kraomvaoder. Bij aankomst overhandigde de petemoei van de Veluwse Boerendansers het traditionele kleedje en kreeg de baby van haar de zinnvolle naam 'Lubbertjen uut de Doornheeg'. Volgens gebruik werd daarna de gasten een bakkie leut met klont aangeboden onder het nuttigen waarvan de baby met deskundige opmerkingen van hand tot hand ging. De ceremonie werd besloten met een flinke plak krentenmik welke weggespoeld werd door middel van een brandewientje mit suuker, terwijl de gasten bovendien nog een flinke plak mee naar huis kregen."

De Puttense Boerendansers

Met het plotselinge overlijden van W.L. de gans in 1959 lijkt ook het bestaan van de Veluwse Boerendansers snel op te houden. Hij kwam op 52-jarige leeftijd om het leven bij een ongeluk met een vrachtwagen. Het laatste optreden die ik terug kon vinden was in de zomer van 1960. Toch kent Putten tegenwoordig weer een soortgelijke folkloristische dansgroep, de in 2007 opgerichte "Puttense Boerendansers".

Overlijden

In 1952 sloeg het noodlot toe. De Veluwse Boerendansers hadden op 19 juli een optreden op het eiland Texel. Een dag later werd het strand opgezocht en ter ontspanning werd er gezwommen. Aartjen werd verrast door de zee, kwam in nood en kon niet meer gered worden. In het Ermelo's Nieuwsblad van 25 juli 1952 lezen we daarover het volgende.

"Zr. A. Simon, uit Putten, werkzaam in het Sanatorium 'de Hoge Riet' van de Stichting Veldwijk, is Zondagmiddag bij het zwemmen in de zee bij Texel verdrongen. Zij was lid van de 'Veluwse Boerendansers', die Zaterdagavond optraden op dit eiland. Zij was een uitstekend zwemster, doch werd het slachtoffer der gevaarlijke stromingen, welke voorkomen bij het strand aan de Koog."

Aartjen Simon overleed op 20 juli 1952 in de leeftijd van 27 jaar. Zij ligt, samen met haar zus, en naast haar ouders, begraven op de Oude Algemene Begraafplaats aan de Engweg in Putten.

